

ЗМІСТ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ З МАТЕМАТИЧНО ЗДІБНИМИ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Нині вітчизняній освіті потрібні фахівці-майстри своєї справи, які ґрунтовно володіють необхідним знаннями, досконало знають свій предмет, отримали повну професійну підготовку, вміють використовувати різноманітні технології у професійній діяльності, мають загальну ерудицію, здатні працювати зі здібними учнями, зумовлюючи адаптацію державної освіти до нових світових стандартів.

Відтак, метою дослідження є висвітлення ролі змісту освіти у підготовці майбутніх учителів початкової школи до роботи з математично здібними школярами.

Звертаючись до дефініції поняття «зміст освіти», зазначимо, що його трактують як педагогічно адаптовану систему теоретичних знань, практичних умінь і навичок, які необхідно опанувати у процесі навчання [3, с. 262]; як «систему наукових знань, вмінь і навичок, оволодіння якими забезпечує всебічний розвиток здібностей учнів, формування їхнього світогляду, набуття соціального досвіду, підготовку до суспільного життя і до професійної діяльності» [4, с. 232]. Вол. Бондар та І. Шапошнікова зауважують, що проблема змісту освіти в умовах модернізації суспільства набуває нового значення та не обходиться без тісної взаємодії професійно-орієнтованого та соціокультурного досвіду, адже культура є упорядкованою системою знань, поглядів, установок, ідей, ціннісних орієнтацій й виступає основою загальної освіти суспільства [1, с. 226].

У контексті нашого дослідження варто процитувати О. Зайцеву, яка зазначає, що в ході реформування сучасної системи освіти на перший план виступає задача принципово нового конструювання змісту та організації навчального матеріалу, педагогічної діяльності вчителя та навчальної діяльності студента [2, с. 145]. Адже формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи із математично здібними учнями забезпечується через засвоєння комплексу психолого-педагогічних дисциплін та фахових методик у процесі навчання у ВНЗ.

Під час вивчення навчальних дисциплін «Математика», «Методика викладання освітньої галузі «Математика»» та «Теорія та технології вивчення

освітньої галузі «Математика» студенти отримують теоретичні, методичні та практичні знання щодо організації процесу навчання математики в загальноосвітніх навчальних закладах. У процесі вивчення дисциплін «Загальні основи психології», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія» студенти знайомляться з різноманітними авторськими методиками, тренінгами, вправами щодо діагностики та подальшого розвитку психічних процесів та якостей молодшого школяра. Навчальні дисципліни «Теорія та методика виховання», «Педагогічна майстерність», «Основи педагогічної творчості» вчать майбутніх учителів початкової школи правильно виховувати підростаюче покоління, прищеплюючи духовні цінності та моральні якості тощо. Дисципліни педагогічного циклу «Загальні основи педагогіки», «Вступ до спеціальності», «Дидактика», «Школознавство», «Педагогічний менеджмент» формують у студентів знання щодо особливостей застосування різноманітних форм організації навчально-виховного процесу, використання методів, прийомів, засобів навчання школярів, специфіки матеріально-технічної бази загальноосвітнього навчального закладу тощо.

Отже, реалізація означеної умови передбачає:

– до дисциплін математичного спрямування «Математика», «Методика викладання освітньої галузі «Математика»», «Теорія та технології вивчення освітньої галузі «Математика»», «Логіка», «Початковий курс вивчення логіки» ввести розділи, теми, підтеми стосовно особливостей роботи з математично здібними молодшими школярами;

– до дисциплін психологічного циклу «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Основи психодіагностики» тощо ввести навчальний матеріал стосовно діагностики та особливостей розвитку математичних здібностей особистості, специфіки роботи з математично здібними молодшими школярами;

– до дисциплін педагогічного циклу «Загальні основи педагогіки», «Вступ до спеціальності», «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Основи педагогічної творчості» тощо включити окремий розділ щодо організації навчально-виховного процесу з математично здібними молодшими школярами,

особливостей виховання та розвитку математично здібних школярів у позаурочній та позашкільній діяльності тощо.

Спираючись на предмет нашого дослідження, удосконалення процесу вивчення вищезазначених дисциплін вбачаємо у:

– впровадження у практику професійної підготовки до майбутньої діяльності різноманітних інноваційних технологій (інформаційні технології, технології розвитку критичного мислення, технології розвивального навчання (за Л. Занковим, Д. Ельконіним, В. Давидовим), технологія розвитку творчої особистості (за Г. Альтшуллером) тощо;

– використанні новітніх методів та прийомів навчання (метод проектного навчання, метод кооперативного навчання, інтерактивні методи навчання, диференційоване та інтегроване навчання, ігрова діяльність тощо);

– застосуванні відповідних засобів навчання (видання авторських посібників та методичних рекомендацій щодо особливостей роботи з математично здібними молодшими школярами; постійний доступ майбутніх учителів початкової школи до інформаційних ресурсів та електронних видань; доступ до періодичних видань та новинок фахової літератури стосовно специфіки роботи майбутнього вчителя початкової школи з математично здібними школярами; використання мережі Інтернет для ознайомлення з зарубіжним досвідом організації навчально-виховного процесу з математично здібними учнями початкової школи тощо);

– включенні елементів народознавчого матеріалу (ознайомлення студентів з народною математикою: стародавні пам'ятки народної математики; математика і усна народна творчість; способи стародавньої лічби; народне землемірство та міри у різноманітних країнах світу; творчість та народні задачі; геометрія та її прояви у спорудах, рукоділлі, вбранні і прикрасах; математика у народних традиціях, віруваннях, звичаях та обрядах);

– використанні цікавих старовинних задач (математичний фольклор; історія виникнення старовинних задач; старовинні задачі країн світу; старовинні задачі для учнів початкової школи (В домі 7 кішок, кожна кішка з'їдає 7 мишей, кожна миша з'їдає 7 колосків, кожний колосок дає 7 рослин, на кожній рослині виростає 7 мір зерна. Скільки всіх разом?) тощо);

– застосуванні системи нестандартних завдань (на розвиток логічного мислення; на розвиток математичної пам'яті; з елементами дослідження; з елементами множини; на кмітливість).

Отже, удосконалення змісту теоретичної і методичної підготовки є необхідною умовою процесу професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи з математично здібними учнями. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у виокремленні та обґрунтуванні наступних умов професійної підготовки майбутніх учителів до роботи з математично здібними молодшими школярами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар В. І. Проблеми модернізації підготовки вчителя початкової школи в умовах стандартизації педагогічної освіти / В. І. Бондар, І. М. Шапошнікова // Збірник наукових праць. Педагогічні науки. – Херсон : ХДУ, 2014. – Вип. 65. – С. 224–230.
2. Зайцева Е. Н. Информационно-обучающая среда : проблемы формирования и организации учебного процесса / Е. Н. Зайцева // Educational Technology & Society. – 2003. – № 6 (2). – С. 145–159.
3. Педагогика : учеб. / Л. П. Крившенко [и др.] ; под ред. Л. П. Крившенко. – М. : ТК Велби, изд-во “Проспект”, 2006. – 432 с.
4. Ягупов В. В. Педагогіка : [навч. посібник] / В. В. Ягупов. - К. : Либідь, 2002. - 560 с.